

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-05-88/2-AR72.2

Datum: 12. mart 2009.

Original: engleski

PRED ŽALBENIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija **Andrésia Vaz**, predsjedavajući
sudija **Mehmet Güney**
sudija **Fausto Pocar**
sudija **Liu Daqun**
sudija **Theodor Meron**

V. d. sekretara: g. **John Hocking**

Odluka od: 12. marta 2009.

TUŽILAC

protiv

ZDRAVKA TOLIMIRA

JAVNO

**ODLUKA PO ŽALBI ZDRAVKA TOLIMIRA NA ODLUKU O
PODNEŠCIMA OPTUŽENOG U VEZI SA ZAKONITOŠĆU
HAPŠENJA**

Tužilaštvo:

g. Peter McCloskey

Optuženi:

g. Zdravko Tolimir, koji se sam zastupa

1 Žalbeno vijeće Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Žalbeno vijeće, odnosno Međunarodni sud) rješava po žalbi Zdravka Tolimira (dalje u tekstu: žalilac) od 23. januara 2009.¹ na "Odluku o podnescima optuženog u vezi sa zakonitošću hapšenja", koju je Pretresno vijeće II (dalje u tekstu: Pretresno vijeće) donijelo 18. decembra 2008.² Tužilaštvo je odgovorilo 10. februara 2009.³ Žalilac nije podnio repliku.

I. KONTEKST

2. Prvobitna optužnica protiv žalioca objavljena je 25. februara 2005.⁴ On je uhapšen 31. maja 2007. i 1. juna 2007. doveden u sjedište Međunarodnog suda.⁵ Predmet je istog dana dodijeljen Pretresnom vijeću,⁶ a prvo stupanje pred Sud održano je 4. juna 2007.⁷ U važećoj optužnici on se tereti za genocid, udruživanje radi vršenja genocida, zločine protiv čovječnosti i kršenja zakona ili običaja ratovanja, uključujući istrebljivanje, ubistvo, progone, prisilno premještanje i deportaciju prema članovima 3, 4(3)(a), 4(3)(b), 5(b), 5(d), 5(h), 5(i) i 7(1) Statuta Međunarodnog suda.⁸

3. Dana 14. decembra 2007. Pretresno vijeće je donijelo "Odluku po preliminarnim podnescima na Optužnicu u skladu sa pravilom 72 Pravilnika" u kojoj je, između ostalog, razmotrilo navode žalioca u vezi s okolnostima njegovog hapšenja i zaključilo da, čak i kad bi se, rasprave radi, pretpostavilo da su ti navodi tačni, predmetne okolnosti "nisu takve da bi zbog njih ovaj Međunarodni sud trebao odbiti da vrši nadležnost".⁹

4. Nakon što je primio dodatne podneske relevantne za okolnosti svog hapšenja, a dok Odluka od 14. decembra 2007. još nije bila prevedena na B/H/S, žalilac je podnio podneske koji su predmet

¹ Žalba na odluku o podnescima optuženog u vezi sa zakonitošću hapšenja, original na B/H/S-u zaveden 23. januara 2009., prijevod na engleski zaveden 29. januara 2009. (dalje u tekstu: Žalba).

² *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-PT, Odluka o podnescima optuženog u vezi sa zakonitošću hapšenja, 18. decembar 2008. (prijevod na B/H/S zaveden 9. januara 2009.) (dalje u tekstu: Oспорavana odluka).

³ Zahtjev tužilaštva za produženje roka za dostavljanje odgovora i odgovor na Tolimirovu "Žalbu na odluku o podnescima optuženog u vezi sa zakonitošću hapšenja", 10. februar 2009. (prijevod na B/H/S zaveden 20. februara 2009.) (dalje u tekstu: Odgovor).

⁴ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira i drugih*, predmet br. IT-04-80-I, Optužnica, 8. februar 2005., i Odluka po zahtjevu tužilaštva za ukidanje daljnjih dijelova naloga o neobjelodanjivanju, 25. februar 2005.

⁵ Oспорavana odluka, par. 1.

⁶ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-I, Nalog o dodjeli predmeta pretresnom vijeću, 1. juni 2007. Branilac za potrebe zastupanja žalioca "prilikom prvog stupanja pred Sud i u vezi sa svim drugim pitanjima koja bude potrebno riješiti do dodjele stalnog branioca" imenovan je odlukom zamjenika sekretara Suda od 4. juna 2007.

⁸ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-PT, Druga izmijenjena optužnica, 16. oktobar 2008. (dalje u tekstu: Optužnica).

⁹ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-PT, Odluka po preliminarnim podnescima na Optužnicu u skladu sa pravilom 72 Pravilnika, 14. decembar 2007. (prijevod na B/H/S zaveden 31. decembra 2008.) (dalje u tekstu: Odluka od 14. decembra 2007.), par. 16-26.

Osporavane odluke.¹⁰ Pretresno vijeće je Podneske tretiralo kao zahtjev za preispitivanje relevantnih dijelova Odluke od 14. decembra 2007. i, istaknuvši da "nije na Pretresnom vijeću da ispituje okolnosti hapšenja optuženog u svrhu deklarativnog izjašnjavanja", svoju analizu ograničilo na pitanje da li nove činjenice opravdavaju ponovno razmatranje odluke Vijeća da neće odbiti da vrši personalnu nadležnost, što je bilo traženo pravno sredstvo u vezi s navodima o povredama.¹¹

5. Žalilac nije tražio odobrenje za ulaganje žalbe na Osporavanu odluku, smatrajući da je to žalba shodno pravilima 72(B)(i) i (C) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) za koju nije potrebno posebno odobrenje.

II. DISKUSIJA

A. Argumentacija žalioca

6. Žalilac tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je navelo da Međunarodni sud nema "inherentnu nadležnost da utvrđuje okolnosti pod kojima je optuženi lišen slobode" i tako ograničilo svoju analizu samo na mogući uticaj tih okolnosti na personalnu nadležnost Međunarodnog suda.¹² On tvrdi je Međunarodni sud nadležan za utvrđivanje zakonitosti njegovog hapšenja, ističući (i) da činjenica da njemu stoje na raspolaganju pravna sredstva pred nacionalnim sudovima ne može biti prepreka za Međunarodni sud da rješava po tom pitanju; (ii) da je zakonitost hapšenja od posebnog značaja za zaštitu prava optuženog i, prema tome, od presudnog značaja za integritet Međunarodnog suda; (iii) da nezakonito hapšenje može imati za posljedicu "ništavnos[t] akata koji uslede nakon takvog lišenja slobode"; i (iv) da je nadležnost Međunarodnog suda s tim u vezi prirodna posljedica činjenice da optužnicu podiže i nalog za hapšenje izdaje Međunarodni sud i da, shodno pravilu 57 Pravilnika, dovođenje optuženog nakon hapšenja organizuje sekretar Međunarodnog suda.¹³

7. Žalilac dalje tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je odbilo da utvrdi da okolnosti hapšenja predstavljaju povredu njegovih prava kao optuženog.¹⁴ On tvrdi da takvo deklarativno

¹⁰ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-PT, Podnesak optuženog u vezi sa podneskom tužilaštva od 15. oktobra 2008. godine, original na B/H/S-u zaveden 22. oktobra 2008., prijevod na engleski zaveden 29. oktobra 2008.; *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-PT, Dopuna podneska optuženog u vezi sa podneskom tužilaštva od 15. oktobra 2008. godine, original na B/H/S-u zaveden 24. oktobra 2008., prijevod na engleski zaveden 29. oktobra 2009. (dalje u tekstu, zajedno: Podnesci).

¹¹ Oспорavana odluka, par. 12-13.

¹² Žalba, par. 5-6.

¹³ Žalba, par. 7-14.

¹⁴ Žalba, par. 15.

utvrđivanje samo po sebi predstavlja adekvatno pravno sredstvo.¹⁵ Iz tih razloga, on insistira da je Pretresno vijeće trebalo da donese zaključak u vezi s meritumom njegovih tvrdnji koje se odnose na okolnosti hapšenja i tvrdi da bi kasniji zaključak o tome da li te okolnosti opravdavaju "vršenje [...] nadležnosti [bio] stvar koja zavisi od diskrecione ocene [Vijeća]".¹⁶

8 Žalilac ponovo iznosi argumentaciju u vezi s činjeničnim navodima relevantnim za njegovo hapšenje, insistirajući na tome da se pravi razlika između njegovog slučaja i slučaja Dragana Nikolića koji se tiče pitanja državnog suvereniteta,¹⁷ i traži od Žalbenog vijeća da utvrdi da "Tribunal, s obzirom na okolnosti pod kojima je [žalilac] uhapšen i koje su usledile nakon njegovog hapšenja, nije nadležan da dalje vodi postupak protiv [njega]".¹⁸

B. Odgovor

9. Žalbeno vijeće konstatuje da je Odgovor podniet po isteku roka. Tužilaštvo navodi da je "pogrešno proračunalo [...] rok" i traži od Žalbenog vijeća da, uprkos toj pogrešci, prihvati njegov Odgovor kao propisno podniet.¹⁹ Žalbeno vijeće podsjeća da se proceduralni rokovi moraju poštovati i ističe da

su oni neophodni za uredno funkcionisanje Međunarodnog suda i izvršavanje njegove misije ostvarenja pravde. Kršenje tih rokova, bez pokazanog valjanog razloga, neće se tolerisati.²⁰

10. Žalbeno vijeće smatra da nije pokazan valjani razlog koji bi mu omogućio da na osnovu svojih diskrecionih ovlašćenja prihvati podnošenje Odgovora kao valjano. Stoga Vijeće odbija da razmatra argumente iznijete u tom podnesku.

C. Okvir Žalbe

11. Žalbeno vijeće podsjeća da se interlokutorne žalbe u vezi s nadležnošću mogu uložiti bez posebnog odobrenja, shodno pravilu 72(B)(i) Pravilnika, samo ako se njima osporava optužnica na

¹⁵ Žalba, par. 16, 34-35.

¹⁶ Žalba, par. 17, 31-33.

¹⁷ Žalba, par. 18-30, gdje se citira *Tužilac protiv Dragana Nikolića*, predmet br. IT-94-2-AR73, Odluka po interlokutornoj žalbi u vezi sa zakonitošću hapšenja, 5. juni 2003.

¹⁸ Žalba, par. 36.

¹⁹ Odgovor, par. 1.

²⁰ *Tužilac protiv Batona Haxhiua*, predmet br. IT-04-84-R77.5-A, Odluka o prihvatljivosti najave žalbe na Prvostepenu presudu, 4. septembar 2008., par. 16, gdje se citira *Tužilac protiv Clémenta Kayisheme i Obeda Ruzindane*, predmet br. ICTR-95-1-A, Presuda (Obrazloženje), 1. juni 2001., par. 46 (fusnote izostavljene); vidi i fusnotu 54 te Presude, gdje se upućuje na pravilo 127 Pravilnika i kaže da "[č]injenica da se radnja koja je izvršena po isteku propisanog roka može prihvatiti kao valjana predstavlja ilustraciju sljedećeg principa: blagovremeno podnošenje je pravilo, dok je podnošenje po isteku roka kasno podnošenje, koje obično nije dopušteno. Međutim, ako se pokaže valjani razlog, pravilo predviđa da se uprkos isteku roka i kasnom podnošenju, radnja može prihvatiti kao valjana, kao dopušteno odstupanje od uobičajenog pravila. Prema tome, pravilo potkrepljuje princip da se proceduralni rokovi moraju poštovati".

osnovu toga što se ona ne odnosi na personalnu, teritorijalnu, vremensku ili stvarnu nadležnost Međunarodnog suda.²¹ Žalilac personalnu nadležnost Međunarodnog suda u svom slučaju osporava na osnovu navoda o nezakonnosti hapšenja.²² Međutim, on ne osporava Optužnicu ni po jednom od gore navedenih osnova. Stoga pravilo 72(D) Pravidnika "ne može predstavljati osnovu za žalbu na osporenu odluku".²³

12. Alternativno pravno sredstvo koje žalilac traži odnosi se na utvrđivanje činjenica njegovog hapšenja i deklaraciju o nezakonnosti hapšenja.²⁴ Ova argumentacija takođe izlazi iz okvira osporavanja nadležnosti i stoga nije primjereno da je razmatra Žalbeno vijeće.

13. U svjetlu gore navedenog, Žalbeno vijeće smatra da je žalilac trebao zatražiti odobrenje od Pretresnog vijeća za ulaganje žalbe na Osporavanu odluku na osnovu pravila 73(B).²⁵ U odsustvu odobrenja za ulaganje žalbe na osnovu pravila 73(B) Pravidnika, Žalbeno vijeće nije nadležno za razmatranje merituma Žalbe.

III. DISPOZITIV

14. Iz gore navedenih razloga, Žalbeno vijeće **ODBACUJE** Žalbu.

²¹ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-AR72.1, Odluka po Tolimirovoj "Interlokutornoj žalbi na odluku Pretresnog vijeća u vezi s dijelom drugog preliminarnog podneska u vezi s nadležnošću Međunarodnog suda", 25. februar 2009., par. 4.

²² Žalba, par. 36.

²³ *Tužilac protiv Dragana Nikolića*, predmet br. IT-94-2-AR72, Odluka po najavi žalbe, 9. januar 2003. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Nikolić* od 9. januara 2003.), str. 3. Žalbeno vijeće napominje da je u više njegovih odluka na MKSR-u koje su donijete prije 27. maja 2003. primijenjen drugačiji pristup i prihvaćeno ulaganje sličnih žalbi bez posebnog odobrenja, shodno pravilu 72(D) (npr. *Laurent Semanza protiv tužioca*, predmet br. ICTR-97-20-A, Odluka, 31. maj 2000.; *Jean-Bosco Barayagwiza protiv tužioca*, predmet br. ICTR-97-19-AR72, Odluka, 3. novembar 1999., par. 11 i 72, gdje se citira *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-AR72, Odluka po interlokutornoj žalbi odbrane na nadležnost suda, 2. oktobar 1995., par. 6; *Jean-Bosco Barayagwiza protiv tužioca*, predmet br. ICTR-97-19-72, Odluka i nalog o rasporedu, 5. februar 1999., str. 3; vidi i Protivno mišljenje sudije Shahabuddeena priloženo uz Odluku u predmetu *Nikolić* od 9. januara 2003. (par. 13 i dalje)). Međutim, budući da je Pravidnik o postupku i dokazima MKSR-a 27. maja 2003. izmijenjen i dopunjen uključivanjem odredaba u vezi s odobrenjem za ulaganje žalbe koje se pominju u Odluci u predmetu *Nikolić* od 9. januara 2003., Žalbeno vijeće smatra da ta dva pristupa nisu protivrječna.

²⁴ Žalba, par. 37.

²⁵ Odluka u predmetu *Nikolić* od 9. januara 2003., str. 3.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavna engleska verzija.

Dana 12. marta 2009.
U Haagu,
Nizozemska

/potpis na originalu/
sudija Andréia Vaz,
predsjedavajući

[pečat Međunarodnog suda]